

ĪSUMĀ

Igaunijas Nacionālajam muzejam piederošā teritorijā Rādi ezera krastā Tartu sākta padomju laika pieminekļa demontāža, un piemērotākā vietā plānots pārāpbedīt tur savulaik masu kapā apraktošos Otrajā pasaules karā kritušos karavīrus. Piemineklis pēc demontāžas tiks pārvietots uz Tartu Pilsētas muzeju. Lai garantētu drošību, policija ir norobežojusi memoriāla apkaimi, noteikti satiksmes ierobežojumi. Igaunijas Kara muzeja dati liecina, ka parkā ir ap 250 cilvēku mirstīgās atliekas, bet precīzs skaits būs zināms pēc ekshumācijas. Igaunijas valdība ir paziņojusi par plānu demontēt visus publiskās vietās esošos padomju laika pieminekļus.

Krievijas gubernatoru un reģionālo parlamentu vēlēšanās, kā jau bija paredzams, uzvarējuši Kremļa atbalstītie kandidāti. Valdošā partija "Vienotā Krievija" saglabājusi vairākumu lielākajā daļā reģionālo parlamentu un pilsētas domju. Vēlēšanas notika 82 reģionos, un tajās bija tiesīgi piedalīties 44 miljoni reģistrēto vēlētāju. Novērotāji konstatējuši daudzās pazīmes, kas liecina par krāpšanos un pārkāpumiem vēlēšanu procesā, bet varasiestādes apgalvo, ka nekādi vērā ņemami pārkāpumi neesot konstatēti.

Eiropas Komisijas viceprezidents Marošs Ševčovičs paziņojis, ka Eiropas Savienība varētu piekrist robežkontroles samazināšanai Īrijas jūrā, ierobežojot to ar dažām kravas automašīnām dienā. Fiziskas pārbaudes tiktu veiktas vienīgi gadījumos, ja pastāvētu pamatotas aizdomas par narkotiku, bīstamu rotālietu un saindētas pārtikas kontrabandu. Starp Lielbritānijas prasībām atteikties no jebkādas muitas kontroles starp Ziemeļīriju un pārējo Apvienoto Karalisti un ES piedāvāto "minimālo kontroli, kas tiktu veikta nemanāmi" nav gandrīz nekādas starpības, citējot Ševčoviču, norāda laikraksts "Financial Times".

ŠAJĀ DIENĀ

13. septembrī

1503. Mikelandželo sāka darbu pie Dāvida statujas.

1898. Hannibals Vil-listons Gūdvins patentēja celuloīda fotofilmu.

1967. Dzimis amerikāņu vieglatlēts, pasaules rekordists sprinta disciplīnās Maikls Džonsons.

1993. Izraēla un Palestīniešu atbrīvošanās organizācija parakstīja Oslo miera līgumus, paredzot palestīniešu pašpārvaldes izveidi okupētajās teritorijās.

1999. Bumbas sprādzienā pie daudzstāvu dzīvojamās mājas Maskavā nogalināti vismaz 119 cilvēki.

SAGATAVOJIS INTS GRASIS.

Ukrainas armija sasniedz robežu

Ukrainas armija Harkivas apgabala ziemeļos sasniegusi valsts robežu, un robežsargi paziņojuši, ka viņi "robežu slēdz". ASV Kara izpētes institūts uzsver, ka Ukrainai izdevies panākt lūzumu karadarbībā sev par labu, taču visas krievu okupētās teritorijas atbrīvošanai būs nepieciešams organizēt jaunus uzbrukumus, un tāpēc karš ievilksies līdz nākamajam gadam.

Ukrainas armijas pretuzbrukuma rezultātā nedēļas laikā Harkivas apgabalā no krievu iebrucējiem atbrīvotas jau vairāk nekā 30 apdzīvotās vietas. Krievi steigā pamet savas pozī-

cijas un bēg dziļāk okupētajās teritorijās vai arī uz Krievijas teritoriju. Harkivas apgabalā krievi izveduši vietējiem iedzīvotājiem nolaupīto īpašumu un automobiļus.

Ienaidnieks cietis arī smagus zaudējumus dienvidu karadarbības zonā Hersonas virzienā. Ukrainas armijai Hersonas apgabalā izdevies atbrīvot 500 kvadrātkilometru lielu platību. Tās ir vienas no pirmajām Ukrainas publiskotajām aplēsēm par pretuzbrukuma panākumiem valsts dienvidos pēdējās divās nedēļās. Ukrainas armijas ģenerālštābs norāda, ka krievu karavīru morāli psiholoģiskais stāvoklis esot ārkārtīgi zems

un tie masveidā atsakoties no atgriešanās karadarbības zonā.

Tikmēr Čečenijas vadonim Ramzanam Kadirovam lojālo spēku vadība paziņojusi par 10 000 čečenu kaujinieku nosūtīšanu uz Ukrainu, kur viņu uzdevums būs cīnīties Krievijas pusē un mēģināt apturēt sekmīgo Ukrainas armijas pretuzbrukumu.

Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Drošības un stratēģiskās pētniecības centra direktors Toms Rostoks skaidro, ka panākumi Harkivas virzienā skaidrojami ar Ukrainas spēju noteikt frontes vājāko posmu. Tā kā Krievija nosūtīja papildu vienības Hersonas aizstāvēšanai dienvidos, ziemeļos frontes

līnija bija plānāka – tur vienības bija mazāk kaujasspējīgas. Un Ukraina šo situāciju izmantoja. Pēc Rostoka domām, Ukrainai ir laba iespēja noturēt atbrīvotās teritorijas, jo Krievijas vienībām nācās bēgt, atstājot arī tehniku. Pētnieks pieļauj, ka Krievijai pašlaik nav līdzekļu, lai nostiprinātos.

Vienlaikus Rostoks norādīja – uzvara vienā frontes līnijā nenozīmē, ka arī pārējā fronte sagāzīsies kā domino kauliņi. Ukrainas bruņotajiem spēkiem vēl ir daudz darāmā, atbrīvojot okupētās teritorijas. Pētnieks paredz aktīvas kaujas arī nākamajos mēnešos, līdz iestāsies ziema.▶

Iesniedz oficiālu streika pieteikumu

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZDA) rīkotajā streikā piedalīsies ap 23 000 izglītības darbinieku apmēram no 800 iestādēm. LIZDA vakar iesniedza oficiālo streika pieteikumu Izglītības un zinātnes ministrijā un Darba inspekcijā.

Paredzēts, ka streiks norisināsies no 19. septembra. **Streiks aptvers izglītības darbiniekus, sākot no bērnu dārziem līdz augstskolām.** Streika laikā izglītības darbinieki savā darbavietā neatradīsies. Būs arī izglītības

iestādes, kas streika laikā tiks slēgtas. LIZDA aicina nepieļaut gadījumus, kad tiek palielināta darba slodze tiem skolotājiem, kuri nestreiko.

Paralēli streika plānošanai arodbiedrībai šodien plānota tikšanās ar finanšu ministru Jāni Reiru un premjeru Krišjāni Kariņu. Pedagogu streika izlīgšanas komisijā līdz šim starp pusēm nav rasts kompromiss. Skolotāji ir neapmierināti ar nesabalansēto slodzi savās darbavietās, kā arī vēlas iepriekš definēto pedagogu atalgojuma principu ievērošanu.▶

Stājas spēkā

Stājusies spēkā jaunā vīzu izsniegšanas kārtība Krievijas pilsoņiem ceļošanai uz Šengenas zonas valstīm. Eiropas Savienības dalībvalstis augusta beigās vienojās apturēt 2007. gada līguma darbību par atvieglotās vīzu izsniegšanas kārtību Krievijas pilsoņiem, un tas nozīmē, ka krievu vīzu pieteikumi tiks izskatīti ilgāk un ka viņiem vīzas saņemšana maksās dārgāk. Turpmāk **Krievijas pilsoņiem tiks izsniegts ievērojami mazāks skaits vīzu ceļošanai uz Šengenas zonu**, kurā ietilpst 22 ES dalībvalstis, kā arī Norvēģija, Islande, Šveice un

Lihtenšteina.

ES vadlīnijas dod valstīm plašu rīcības brīvību un iespējas detalizētāk izvērtēt pieteikumus. Joprojām būs iespējams ieceļot Krievijas pilsoņiem, kuriem ir steidzams vai īpašs iemesls doties uz Šengenas zonu, jo īpaši ES pilsoņu ģimenes locekļiem, žurnālistiem, disidentiem un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem. Latvijā stāties spēkā valdības lēmums, kas ierobežo pat īstermiņa Šengenas vīzu saņemšanu Krievijas pilsoņu ieceļošanu Latvijā nebūtiskos nolūkos. Līdzīgus ierobežojumus noteikušas Igaunija, Lietuva un Polija.▶

FOTOFAKTS

Frīdas dārgumi

Parīzē šonedēļ tiks atklāta izstāde, kurā aplūkojami vairāk nekā 200 ar slaveno Meksikas mākslinieci Frīdu Kalo saistīti priekšmeti, tostarp tērpi un rotas.

FOTO – AFP/LETA